

LINGURILE DE LUT CUCUTENIENE, USTENSILE ȘI RECUZITE RITUALE

Ruxandra ALAIBA

„...a exprima în imagini marile idei
care le întocmesc și le susțin...”

Georges Dumézil, *Mit și epopee*, I-III,
Editura Științifică, București, 1993, p. 8.

Cultura Cucuteni-Tripolie, aflată în arealul estic al Vechii Europe Agrare, larg definit de Marija Gimbutas prin „Old European Civilization”¹, este cunoscută astăzi parțial, dar concret, datorită cercetărilor arheologice realizate în câteva din numeroasele și bogatele așezări ce s-au format de-a lungul milenarei existențe. Săpăturile sistematice au readus la lumină nu numai urmele caselor construite solid, încălzite cu vetre deschise sau cuptoare, ale atelierelor pentru olărit, prelucrat piatra sau osul, dar și diferite unelte, ustensile, ceramică, statuete antropomorfe și zoomorfe, dovezi legate de existența unor mijloace de transport sau de practicarea unor rituri și ritualuri.

Din bogăția obiectelor modelate în lut, pentru utilitatea lor în desfășurarea unor activități curente dar și rituale, ne-au atras atenția lingurile cucuteniene. Din ele s-au păstrat adesea fragmente de la căușul emisferic, confundabil cu micile boluri de băut apă, alteleori părți din cozile acestora. Rar s-a conservat câte un exemplar întregibil sau întreg (fig. 1/6; 4).

Ordonarea lingurilor descoperite s-a realizat tradițional², în funcție de compoziția pasteii, ardere, finisare exterioară, forme, dimensiuni, decor, perforări, în genere de caracteristicile legate de funcționalitatea lor. Cele de folosință zilnică erau întrebuintate în diverse activități cotidiene, probabil, ca și astăzi, „pentru mâncat sau pentru mestecat și măsurat laptele la stână, pentru luat apa din căldare”³.

¹ M. Gimbutas, *Notes on the Chronology and Expansion of the Pitgrave Kurgan Culture*, în *L'Europe à la fin de l'âge de la pierre*, Prague – Libice – Brno, 1961, p. 193-200.

² *Dicționar de artă populară*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985, p. 106, 175, 279.

³ *Ibidem*, p. 279.

Lingurile simple, cu forme apropiate de cele aflate în orice sat românesc tradițional, ne referim mai ales la exemplarele lucrate din aceeași pastă ca și ceramica poroasă, având căușul nu prea adânc și coadă simplă, erau în mod obișnuit neornamentate. Prin faptul că pe marginea stângă a unor exemplare păstrate se văd specificele urme de uzură, ce apar prin folosirea lor cu mâna dreaptă, se poate presupune utilizarea lor pentru consumul alimentar, dar și pentru preparatul sau amestecatul lor. Lingurile simple făceau parte din categoria obiectelor de uz personal, la fel ca și amnarul, cornul pentru pictat, chiar pieptenele, iar cele mai mari – linguroaiele – din a celor de uz gospodăresc, între care burdufurile și alte recipiente pentru măsurat-cântărit, strecurătorile, pisălogurile sau zdrobitoarele, fusaiiolele, greutățile de la războiul de țesut, la care se pot adăuga chiar și suporturile pentru lemnele de la vatră.

Lor se alătură o altă categorie, a lingurilor cucuteniene pictate – numite în publicații *polonice* – fără urme de uzură, lucrate în tehnica ceramicii fine, bogat decorate. În prezent, pe multe din ele pictura s-a șters. Unele făceau parte, cum indică forma și ornamentul, din *recuzita* necesară desfășurării anumitor ritualuri, a unor practici magice⁴. Sunt prezente în majoritatea stațiunilor cucuteniene ale fazei A. Totuși, numărul lor descrește începând cu arealul nord-estic al culturii Cucuteni, cum indică inventarul descoperit în stațiunea Drăgușeni-*Ostrov* (unde nu apar) sau cel din punctul situat în apropiere, *În Deal la Lutărie*, unde sunt rare⁵. În fazele următoare, Cucuteni A-B și B, continuă să fie modelate cu deosebire forme simple. Lingurile mari, cu căuș emisferic și coadă alungită, dispar, dar se înmulțesc căucele cu toartă.

*

Aceste două grupe, prima, a lingurilor modelate din pastă cu degresant de granulație mare, cu coada scurtă, nedecorate, a doua, a celor lucrate din pastă fină, cu coada lungă, decorate, au fost diferențiate încă din 1911 de Fr. László, pentru descoperirile din Transilvania, cu deosebire pentru cele din cunoscuta stațiune cucuteniană de la Ariușd-*Dealul Tiyszk*⁶. Ultimele au fost încadrate de Hubert Schmidt în categoria lingurilor sau a căușelor *Löffel oder Schöpfer*. În repertoriul formelor realizat de el, menționează doar polonicele pictate, pe care le consideră

⁴ Doina Dascălu Ișfănoiu, *Problema recuzitei în practicile magice în general*, în R.E.F., 4/1993, p. 369 și urm.

⁵ S. Marinescu-Bîlcu, Al. Bolomey, *Drăgușeni a Cucutenian community*, Editura Enciclopedică, București, p. 86-87, fig. 61/10-11 =73/4; 74/4. A. Crîșmaru, *Contribuții la o monografie arheologică*, Botoșani, 1977, p. 55, fig. 20/11-a; 36/2, 4, 6; 39/4.

⁶ F. László, *Háromszék vármegyei praemykenaei jellegű telepek*, p. 12-52, rez. fr. *Station de l'époque prémicénienne dans le comitat de Haromzek*, în „Dolgozatok”, II, Cluj, 1911, p. 72.

ca reprezentând *Typus ergänzen*. Totodată, adaugă acestei forme și micile vase emisferice pentru băut lichide, prevăzute cu câte o protomă în formă de corn *Schälchen mit kurzem Griffzapfen*⁷.

Vladimir Dumitrescu în monografia stațiunii Hăbășești-Holm, distinge tot două grupe, *linguri și polonice*, la care adaugă așa numitele *căuce* sau *căușe cu coadă* mai scurtă și cu bază⁸. Primele au fost lucrate la fel ca și ceramica de caracter gospodăresc, ultimele precum ceramica fină, după care s-au pictat⁹. Radu Vulpe rezervă un subcapitol prezentării lingurilor din așezarea Cucuteni A, nivelul II₂, de la Izvoare. Firește, descrie amănunțit polonicele pictate¹⁰. Sunt prezente, în număr foarte mare, în așezarea Cucuteni A₂ de la Trușești-Țuguieta, unde se disting la fel polonicele de așa numitele *căușe cu coadă*. Piesele au fost publicate pe larg în *Monografia arheologică* apărută în 1999, sub îngrijirea profesorului Mircea Petrescu-Dîmbovița¹¹.

*

Intenția noastră este aceea de a prezenta câteva loturi de astfel de obiecte specifice culturii Cucuteni, subfazele A₃-A₄. În desen sau fotografie, am reprodus mai ales lingurile descoperite în Podișul Bârladului, cunoscute de noi mai bine, cu deosebire pe cele găsite în una din bogatele așezări cucuteniene de aici, Dumești, punctul *Între Pâraie*, județul Vaslui, cercetată sistematic în peste 10 campanii, în perioada când am lucrat la Muzeul „Ștefan cel Mare” din Vaslui. În diferențierea tipologică a pieselor ce vor fi descrise în acest studiu s-a urmărit nu numai calitatea pastei, dar și dimensiunile, proporția, forma, ornamentul, funcționalitatea, frecvența, analogiile sau originea. Pentru realizarea lingurilor s-a folosit aceeași pastă cu care se modela ceramica sau plastica.

Cucuteni, faza A – linguri folosite în gospodărie

Lingurile realizate din pastă poroasă, amestecată cu nisip și alți degresanți, se pot ordona în câteva variante: *linguri mici – lingurițe*, uzuale, de dimensiuni obișnuite și forme apropiate de exemplarele pictate.

⁷ H. Schmidt, *Cucuteni in der Oberen Moldau, Rumänien. Die befestigte Siedlung mit bemalter Keramik von der Stein kupferzeit in bis die vollentwickelte Bronzezeit*, Berlin – Leipzig, 1932, p. 22, forma A 17, fig. 4b.

⁸ Vl. Dumitrescu, H. Dumitrescu, M. Petrescu-Dîmbovița, N. Gostar, *Hăbășești, monografie arheologică*, București. 1954, p. 383, grupa 14b, pl. CVI/6; CVII/5; CVIII/3-4, 9-10.

⁹ *Ibidem*, p. 383, 393, grupa 14a; pl. LXXIV, 14a-14b¹, b² și pl. CVI-CVIII.

¹⁰ R. Vulpe, *Izvoare. Săpăturile din 1936-1948*, București, 1957, p. 195-201, fig. 202-203, 205-206.

¹¹ Mircea Petrescu-Dîmbovița ș.a., *Trușești. Monografie arheologică*, Editura Academiei Române, București – Iași, 1999, p. 417, fig. 306-312.

Lingurile foarte mici – lingurițe, cu căuș ușor albiat, de forma unei calote sferice sau ovoidale, sunt prevăzute cu o coadă conică scurtă și dreaptă. Două exemplare s-au găsit pe nivel la Dumești-*Între Pâraie* (fig. 1/1-2), altul, acoperit cu o culoare roșie, tot aici, în L₆ (fig. 3/21) și la Igești-*Scândureni* (fig. 1/3). Piese cu căuș emisferic apar la Hăbășești-*Holm*¹².

Lingurile uzuale, de obicei cu dimensiuni medii dar și mari, lucrate neglijent, au de cele mai multe ori căușul albiat ovoidal, eliptic mai rar emisferic, și coada modelată masiv, de forma unei tije de cele mai multe ori cu aspectul unui trunchi de con aplatizat. Câteva astfel de fragmente au fost descoperite pe nivel, în locuințe sau în gropi la Dumești-*Între Pâraie* (fig. 1/1-2, 4-5, 7, 9; 2/1-3, 5, 8-9; 3/1-2), Poienești-*Dealul Teilor* (fig. 1/6), sau provin din cercetările de teren realizate la Igești-*Scândureni* (fig. 1/3), Sărățeni-*Via Mihordea* (fig. 1/8; 2/19), fie sunt descoperiri mai vechi, precum cele de la Hăbășești-*Holm*¹³, Bălteni-*Dealul Cârlanului*¹⁴, Igești-*Scândureni*, Bârlălești-*Sturza*¹⁵.

Linguri cu forme apropiate de exemplarele pictate. O mare parte dintre ele au coada lungă, mai lată, de cele mai multe ori cu una sau mai multe perforări. Forma aceasta este cel mai frecvent întâlnită la Dumești-*Între Pâraie* (fig. 1/10-13; 2/4, 6-7, 10-12, 14-17, 20-21; 3/4-8, 11-12). Unele exemplare au fost acoperite cu culoare roșie (fig. 3/3, 13-21). Un fragment de coadă și un căuș, acoperite cu o culoare roșie, s-au descoperit în locuința nr. 3 de la Gura Idrici-*La Coșere*. Altele s-au obținut în urma cercetărilor de teren de la Mălușteni-*Valea Lișcovului* (fig. 2/13, 18), Sărățeni-*Via Mihordea* (fig. 2/19), la Bârlălești-*Sturza* (fig. 3/9) și Delești-*Dealul Deleștilor*¹⁶. Toate se datează în Cultura Cucuteni, faza A₃₋₄. În săpătura B de la Calu-*Horodiștea* s-a găsit un fragment de coadă de lingură din pastă verzuie, încă crudă, moale, fără urme de pictură sau de trecere prin foc¹⁷.

Linguri cu decor adâncit. Un singur fragment provine din inventarul descoperit la Hăbășești-*Holm*, specific categoriei ceramicii cu decor adâncit, ornamentat cu șiruri de gropițe¹⁸.

¹² Vl. Dumitrescu ș.a., *op. cit.*, p. 393, pl. CXI/21, 30.

¹³ *Ibidem*, p. 393, pl. CVIII/1.

¹⁴ R. Alaiba-Maxim, I. Marin, *Cercetări arheologice de suprafață în comuna Bălteni, județul Vaslui*, în **A.M.M.**, IX-XI, 1987-1989, p. 223-245, fig. 5/10.

¹⁵ G. Coman, *Statornicie, continuitate. Repertoriul arheologic al județului Vaslui*, Editura Litera, București, 1980, p. 76, 128, fig. 91/13-14.

¹⁶ R. Alaiba, T. Marin, *Le site archéologique de Delești – Cetățuia, departement de Vaslui*, în „Valahia”, Târgoviște, sub tipar; Vl. Dumitrescu ș.a., *op. cit.*, p. 393, pl. CVIII/1, 12.

¹⁷ R. Vulpe, *Les fouilles de Calu*, în „Dacia”, VII-VIII, 1937-1940, 1941, p. 20 și 43.

¹⁸ *Ibidem*, p. 288, pl. LXXII/12 și fig. 30/7.

Cucuteni, faza A-B și B

Lingurile simple sunt prezente și în fazele A-B și B ale culturii Cucuteni. Menționăm exemplarul găsit la Văleni-Cetățuia, județul Neamț, având coada scurtă, găvanul mic și probabil perforat. Se presupune că avea rol de strecurătoare¹⁹.

*

Linguri mari pictate – polonice

A doua grupă, a lingurilor mari, pictate, cum s-a precizat, este specifică întregului areal al culturii Cucuteni, doar în faza A. Forma nepictată era însă cunoscută încă din cultura Precucuteni²⁰. De obicei, nu s-au conservat prea bine. La Dumești-Între Pâraie au apărut, în număr mai mare, în locuințe, mai puțin în gropi. Lingurile de dimensiuni mai mari au fost modelate din pastă specifică ceramicii fine. Ele au la exterior suprafețele angobate, adesea și lustruite, pentru a putea fi pictate. Polonicele au de cele mai multe ori căușul emisferic, cozi frumos profilate, lungi de peste 15 cm, ușor încovoiate, cu extremitățile de obicei ascuțite, mai rar late. Unele fragmente au marcată trecerea spre căuș. Perforarea lor s-a practicat și pentru a întregi câmpul ornamental și cu scop utilitar, pentru a fi agățate.

Suprafețele mari ale cozii și ale căușului au permis realizarea unor bogate ornamente pe ambele fețe, pictate în lotul prezentat, rar bicrom și frecvent tricrom. În bicromie, pe fondul alb s-a pictat cu roșu sau negru și pe fondul roșu cu negru sau alb. În cazul picturii tricrome benzile motivelor decorative s-au acoperit cu o culoare roșie sau albă, uneori pe mijlocul acestora și cu câte 1-2 linii roșii trasate median, dar totdeauna mărginite cu negru. Interspațiul s-a acoperit cu culoare aplicată liniar sau întinsă, roșie sau albă, invers în raport cu culoarea etalată în banda motivelor. Ornamentarea corespunde stilului pictural specific ceramicii descoperite în întregul areal al culturii, în faza Cucuteni A. Decorul împarte fața și spatele cozii, apropiate de forma unui bust antropomorf, al cărui simbolism se întregește prin emisfera căușului, în patru registre.

Pe cozile late apar compoziții formate din elemente ornamentale dispuse la dreapta și la stânga axului central vertical, pe suprafața căruia se repetă fie unul singur, fie o succesiune ritmică de două sau mai multe motive. Cozile au de cele mai multe ori decorul diferit pe cele două fețe: ove sau spirale (fig. 8-11), arcuri (fig. 5), benzi unghiulare (fig. 6-7) sau volute (fig. 9/3). Câteva au pictate motive realizate bicrom, cu roșu pe alb

¹⁹ Șt. Cucos, *Faza Cucuteni B în zona subcarpatică a Moldovei*, în „Bibliotheca Memoriae Antiquitatis”, VI, Piatra Neamț, 1999, p. 85, fig. 30/10.

²⁰ Vl. Dumitrescu ș.a., *op.cit.*, p. 288.

(fig. 5/4, 7_{spate}; 6/1, 4, 5_{spate}-6, 12; 7/5_{spate}), sau pe brun (fig. 7/2), cu negru pe fond alb (fig. 6/2) sau pe roșu (fig. 4/3_{spate}; 6/9_{spate}; 9/3_{exterior}). Cele mai numeroase linguri de la Dumesti-Între Pâraie au fost pictate tricrom pe fond brun (fig. 5/1, 3, 6-7_{față}; 6/10-11; 7/ 2_{față}, 7; 8/2-3, 5; 9/3_{interior}; 10/2-3) sau tricrom pe fond alb (fig. 5/2, 5; 6/3, 4-5_{față}, 7, 9; 7/3-5_{față}, 6; 8/1; 9/1-2; 10/1, 4). Alte câteva linguri mari s-au găsit la Poienesti-Dealul Teilor (fig. 6/8), Armășoia-În Luncă, pictate tricrom pe fond alb sau brun, cu bandă medie, cu motive din ove dispuse diferit (fig. 8/1; 9/4 ; 11/2-3).

Căucele au un decor similar vaselor emisferice. În interiorul lor apar fie două ove, completate cu unghiuri simple, fie un cerc sau doar un arc de cerc (fig. 9-11), ordonate drept sau oblic. Un căuc are pe față patru ove și pe spate trei (fig. 9/2). Un singur exemplar a fost pictat la exterior bicrom, cu o spirală din linie neagră trasată de la bază spre buză, pe roșu. În interior, însă, apar tot ove pictate tricrom (fig. 9/3). Polonicele apar frecvent încă din subfaza A_{2b}, cu toate că de cele mai multe ori nu s-au păstrat întregi.

Între cele peste 100 de linguri de la Calu-Horodiștea, modelate în specia ceramicii pictate, doar un polonic ornamentat tricrom pe fond roșu s-a conservat întreg²¹. În subfazele A_{3a-3b} polonicele pictate tricrom se supun aceluiași procedee stilistice, au aceleași ornamente ca ale vaselor, spirale, linii curbe²², meandre²³, realizate din benzi roșii mărginite cu negru pe fond alb²⁴ sau benzi albe mărginite cu negru pe roșu²⁵. Pentru săpăturile de la Berești, punctul Dealul Bulgarului, campania 1980, se consemnează „un mare număr de linguri și polonice, iar pentru punctul Băzanu linguri mari fragmentare²⁶, ca și cele de la Delești-Dealul Deleștilor. La Bodești-Cetățuia Frumușica, în locuirea datată în faza A, s-au găsit 70 de căușe și 150 de mânere-cozi, din care doar 20 întregibile²⁷. Alte opt fragmente de linguri s-au semnalat la Costești-La

²¹ R. Vulpe, *op. cit.*, p. 27, fig. 18/1 a-b.

²² *Ibidem*, p. 43, fig. 29/1, 4.

²³ *Ibidem*, fig. 18/1; 29/1-3.

²⁴ *Ibidem*, fig. 29/49.

²⁵ *Ibidem*, fig. 29/1-3.

²⁶ I.T. Dragomir, *Săpăturile arheologice din așezarea cucuteniană de la Berești-Dealul Bulgarului (jud. Galați)*, în „Materiale”, București, 1983, p. 74, fig. 8/3-7; idem, *Săpăturile arheologice de la Tg. Berești (r. Bujor, reg. Galați)*, în „Danubius”, I, Galați, 1967, p. 44, fig. 4/1-8.

²⁷ C. Matasă, *Frumușica. Village préhistorique à céramique peinte dans la Moldavie du Nord Roumanie*, București, 1946, p. 69, pl. XLII-XLVIII.

*Cier*²⁸, decorate frecvent, pe ambele părți, cu spirale²⁹. Un exemplar cu coada scurtă are spre căuș, de o parte și de alta, două proeminente³⁰.

Căușe cu corp tronconic și bază, având coada mai scurtă, precum exemplarul de la Hăbășești-Holm³¹, au fost la fel pictate în interior și în exterior. Interesantă este descoperirea la Calu-Horodiștea a unui bol cu o tortiță ce are aspectul unui căuș³².

Lingurile ce au cozile de forma unui trunchi antropomorf sunt rare. Coada lor are forma bustului uman. O astfel de piesă nepictată s-a găsit la Tătărani-Lohan, perforată în dreptul scurtelor brațe și în zona pectorală, pentru a se indica sânii³³. În schimb, exemplarul de la Scânteia este pictat pe ambele părți³⁴.

În ansamblu, polonicele cucuteniene pictate nu se deosebesc prin diversitatea formelor, dar se disting prin decor. Soluțiile de asociere a motivelor în câmpurile ornamentale sunt pretutindeni nelimitate. De aici rezultă multitudinea de variante obținute prin pictarea unei game totuși restrânse de motive decorative.

Lingurile ornamentale se pot lega de recuzita, de instrumentele necesare în timpul unor acțiuni religioase. Ele puteau fi unul din simbolurile regenerării, ale fecundității, ce asigurau prosperitatea comunității.

²⁸ Idem, *Deux stations à céramique peinte de Moldavie*, în „Dacia”, VII-VIII, 1937-40, 1941, p. 80, fig. 5/5-8.

²⁹ Idem, *Frumușica...*, pl. XLIV, nr. 349.

³⁰ Idem, *Deux station...*, p. 80, fig. 5/5.

³¹ Vl. Dumitrescu ș.a., *op. cit.*, p. 383, pl. CVI/6; CVII/5.

³² R. Vulpe 1941, p. 20 și urm.

³³ V.V. Bazarciuc, *Așezarea neolitică de la Lohan-Vadul Teilor-Huși (jud. Vaslui)*, în **A.M.M.**, I, 1979, p. 49, fig. 9/2.

³⁴ M. Mantu, S. Țurcanu, *Scânteia. Cercetare arheologică și restaurare*, Editura Helios, Iași, 1999, p. 105, nr. 187.

Abstract

Within the rich of clay molded objects we found particular interest for the cucutenian spoons discovered in the sites specific to the Cucuteni-Tripolie communities, layed within the Eastern area of the Old Agrarian Europe, broadly defined by Marija Gimbutas as Old European Civilization for their usefulness in both day to day and ritual usage. The conserved remains are mostly fragments of the dipper hemisphere, similar to the small water drinking bowls, or parts of their tails. Complete or completable samples were seldom found (fig. 1/6; 4).

The discovered spoons were sorted traditionaly: a first group included simple spoons, shapes close to the ones found in any traditional romanian village, some very small, others with shapes close to the painted samples and spoons with engrossed decor; the second group consists of painted spoons, called by the publications ladle and the ones with triangle antropomorphic tails.

Several lots of such objects specific to the Cucuteni culture, subphases A₃-A₄ were presented. The drawings show mostly the spoons found in Bârlad Plateau, known better to us, especially the ones found in one of the most rich cucutenian dwellings here, Dumești, *Între Pâraie*,

The ornamental spoons can be connected with the properties, the tools necessary during religious acts. They can be one of the regeneration symbols, of fecundity, assurance of the community prosper.

LISTA FIGURILOR

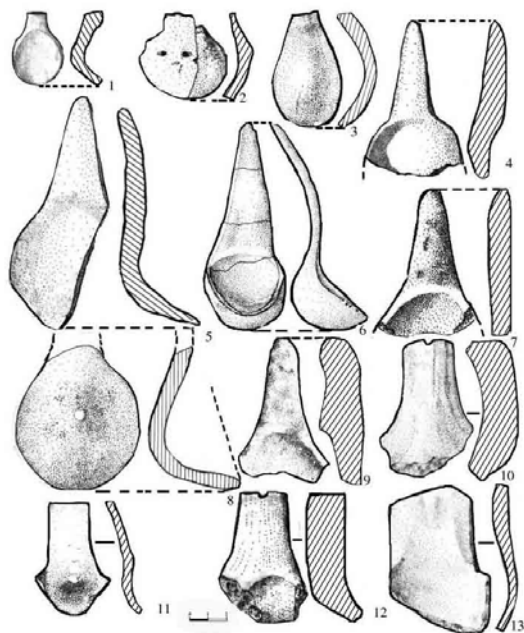


Fig. 1. Lingurițe și linguri întregibile. 1-2, 7, pe nivel; 4 L₅; 5 L₄; 11 L₆; 13 L₇; Dumești-Între Pâraie; 3 Igești-Scândureni; 6 Poienești-Dealul Teilor; 8, 10, 12 Sărățeni-Via Mihordea; 9 Pâhna-La Corhană. Cultura Cucuteni, faza A₃.

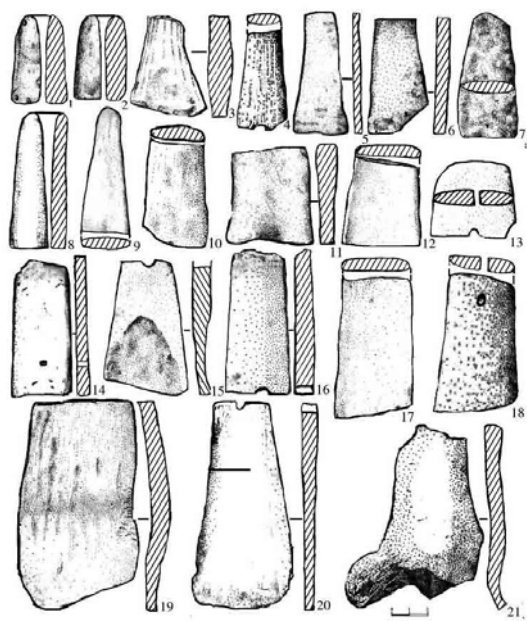


Fig. 2. Linguri fragmentare. Dumești-Între Pâraie: 1-2, 12 L₁₀; 3, 7, 10 pe nivel; 4, 8, 15, 21 L₇; 5-6 L₉; 9, 16, 20 L₈; 11 L₄; 14 L₆; 17 Gr.2; 13, 18 Mălușteni-Valea Lișcovului; 19 Sărățeni-Via Mihordea. Cultura Cucuteni.

Fig. 3. Linguri fragmentare.
 Dumești-Între Pâraie: 1, 6
 Gr.2; 2, 11, 14-15, 18, 20 pe
 nivel; 3, 12, 19, 21 L₆; 4, 13
 L₅; 5 L₉; 7 L₇; 8, 17 L₈; 10,
 16 L₁₀; 9 Bărlălești-Sturza.
 Cultura Cucuteni.

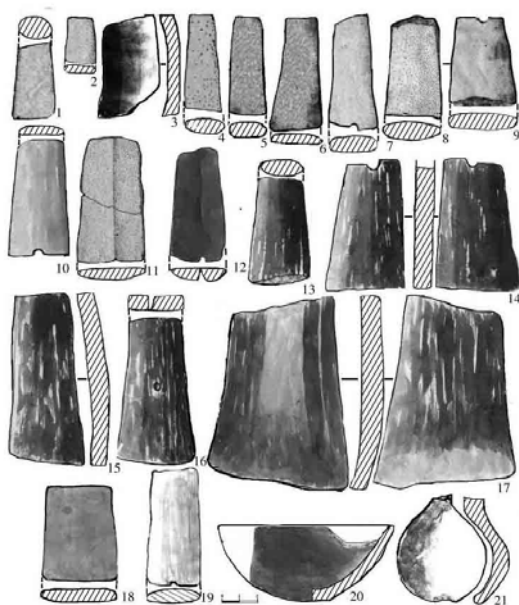


Fig. 4. Lingură mare –
 polonic pictat. L₃ Dumești-
 Între Pâraie. Cultura
 Cucuteni.

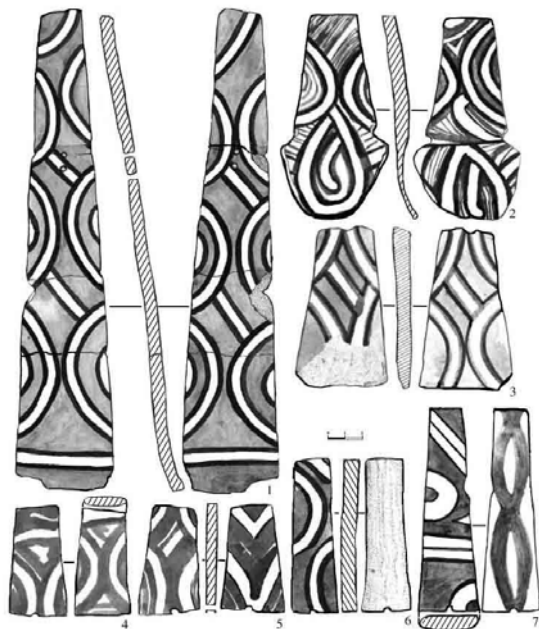


Fig. 5. Cozi de linguri mari pictate. Dumești-Între Pâraie: 1, 5 L₂; 2 pe nivel; 3 L₃; 4 L₇; 6 L₅; 7 Gr. 2. Specia ceramicii pictate: 4, 7^{spate} bicrom roșu pe alb; 1, 3, 6-7^{față}, tricrom pe fond brun și 2, 5 alb. Cultura Cucuteni.

Fig. 6. Cozi de linguri mari pictate. Dumești-Între Pâraie: 1 L₁₀; 2, 4 pe nivel; 3 L₄; 5, 11-12 Gr.₂; 6 Gr.₆; 7, 9 L₆; 10 L₄; 8 Poienești-Dealul Teilor. Specia pictată bicrom cu roșu pe alb 1, 5^{spate}-6, 12; negru pe alb 2; negru pe brun 4^{spate}; tricrom pe fond alb 3, 4-5^{față}, 7-9 și brun 10-11. Cultura Cucuteni.



Fig. 7. Cozi de linguri mari pictate. Dumești-Între Pâraie: 1 L₇; 2 Gr.7; 3 pe nivel; 4 L₅; 5-7 L₆. Specia ceramicii pictate bicrom, roșu pe brun și roșu pe alb 2 și 5/spate și tricrom, 3-5/față, 6 pe fond alb; 2/față, 7 pe fond brun. Cultura Cucuteni.

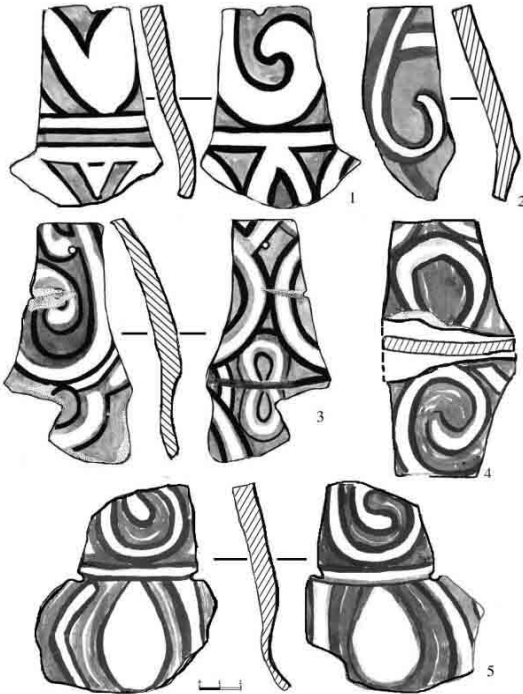


Fig. 8. Linguri mari pictate fragmentare. Armășoia-În Luncă 1; Dumești-Între Pâraie: 2 L₆; 3 pe nivel; 4 L₆; 5 L₅. Specia ceramicii pictate tricrom pe fond: 1, 4 alb și 2-3, 5 brun.

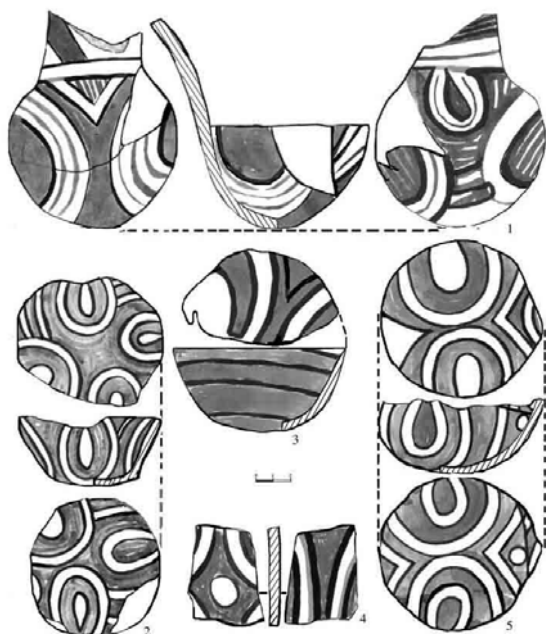


Fig. 9. Linguri mari pictate fragmentare. Dumești-Între Pâraie: 1 pe nivel, 2-3, 5 L₆; 4 Armășoiaia-În Luncă. Specia ceramicii pictate: 3_{exterior} bicrom cu negru pe fond roșu; 1-2 tricrom pe fond alb și 3_{interior}, 4-5 pe fond brun. Cultura Cucuteni.

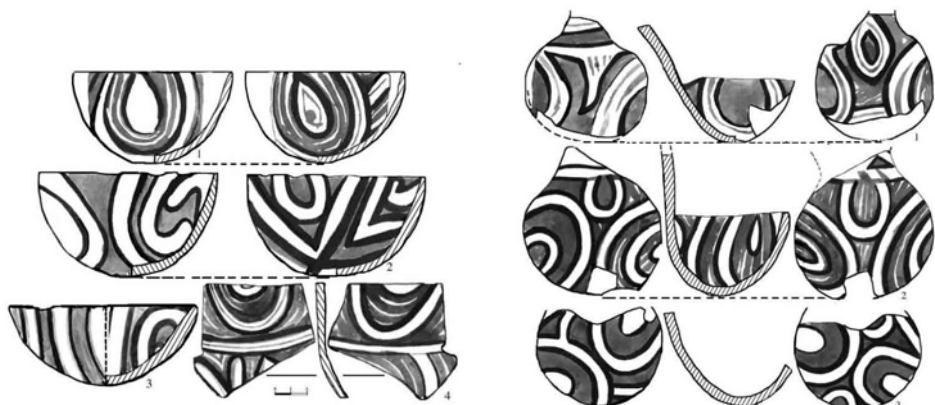


Fig. 10. Linguri mari pictate fragmentare. Dumești-Între Pâraie: 1 Gr.₆; 2 Gr.₂; 3-4 L₁₀. Specia pictată tricrom: 1, 4 pe fond alb, 2-3 pe fond brun. Cultura Cucuteni.

Fig. 11. Linguri mari pictate fragmentare. Armășoiaia-În Luncă: 1 pe nivel; 4-5 L₁. Specia pictată tricrom: 1-2 pe fond alb, 3 pe fond brun. Cultura Cucuteni.

LIST OF FIGURES

Fig. 1. Small spoons and completable spoons. 1-2, 7, on the level; 4 L₅; 5 L₄; 11 L₆; 13 L₇; Dumești-Între Pâraie; 3 Igești-Scândureni; 6 Poienești-Dealul Teilor; 8, 10, 12 Sărățeni-Via Mihordea; 9 Pâhna-La Cor hană. Cucuteni culture, phase A₃.

Fig. 2. Fragmentary spoons. Dumești-Între Pâraie: 1-2, 12 L₁₀; 3, 7, 10 pe nivel; 4, 8, 15, 21 L₇; 5-6 L₉; 9, 16, 20 L₈; 11 L₄; 14 L₆; 17 Gr.₂; 13, 18 Mălușteni-Valea Lișcovului; 19 Sărățeni-Via Mihordea. Cucuteni culture.

Fig. 3. Fragmentary spoons. Dumești-Între Pâraie: 1, 6 Gr.₂; 2, 11, 14-15, 18, 20 pe nivel; 3, 12, 19, 21 L₆; 4, 13 L₅; 5 L₉; 7 L₇; 8, 17 L₈; 10, 16 L₁₀; 9 Bârlălești-Sturza. Cucuteni culture.

Fig. 4. Large spoon-ladle-painted. L₃ Dumești-Între Pâraie. Cucuteni culture.

Fig. 5. Large painted spoon tails. Dumești-Între Pâraie: 1, 5 L₂; 2 on the level; 3 L₃; 4 L₇; 6 L₅; 7 Gr. 2. Painted pottery species: 4, 7_{spate} bichrome red on white; 1, 3, 6-7_{față}, trichrome on brown background and 2, 5 white. Cucuteni Culture.

Fig. 6. Large painted spoon tails. Dumești-Între Pâraie: 1 L₁₀; 2, 4 on the level; 3 L₄; 5, 11-12 Gr.₂; 6 Gr.₆; 7, 9 L₆; 10 L₄; 8 Poienești-Dealul Teilor. Bichrome painted species with red on white 1, 5_{spate}-6, 12; black on white 2; black on brown 4_{spate}; trichrome on white background 3, 4-5_{față}, 7-9 and brown 10-11. Cucuteni Culture.

Fig. 7. Large painted spoon tails. Dumești-Între Pâraie: 1 L₇; 2 Gr.₇; 3 on the level; 4 L₅; 5-7 L₆. Bichrome painted pottery species, red on brown and red on white 2 și 5_{spate} and trichrome, 3-5_{față}, 6 on white background; 2_{față}, 7 on brown background. Cucuteni culture.

Fig. 8. Large painted fragmented spoons. Armășoia-În Luncă 1; Dumești-Între Pâraie: 2 L₆; 3 on the level; 4 L₆; 5 L₅. Painted pottery species trichrome on white background: 1, 4 white and 2-3, 5 brown.

Fig. 9. Large painted fragmented spoons. Dumești-Între Pâraie: 1 on the level, 2-3, 5 L₆; 4 Armășoia-În Luncă. Painted pottery species: 3_{exterior} bichrome with black on red background; 1-2 trichrome on white background and 3_{interior}, 4-5 on brown background. Cucuteni culture.

Fig. 10. Large painted fragmented spoons. Dumești-Între Pâraie: 1 Gr.₆; 2 Gr.₂; 3-4 L₁₀. Trichrome painted species: 1, 4 on white background, 2-3 on brown background. Cucuteni culture.

Fig. 11. Large painted fragmented spoons. Armășoia-În Luncă: 1 on the level; 4-5 L₁. Trichrome painted species: 1-2 on white background, 3 on brown background. Cucuteni culture.